

GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC CHO THẾ HỆ TRẺ THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP VIỆT-HUNG

Phạm Thị Thanh Hương
Khoa Lý luận Chính trị, Trường Đại học Công nghiệp Việt-Hung

Tóm tắt: Bài viết khẳng định, giáo dục thế hệ trẻ học tập và làm theo những chuẩn mực đạo đức Hồ Chí Minh là nhiệm vụ chiến lược của Trường Đại học Công nghiệp Việt-Hung. Việc này không chỉ góp phần đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, mà còn xây dựng thế hệ trẻ có đủ đức, tài, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Từ khóa: Giáo dục đạo đức; thế hệ trẻ; tư tưởng Hồ Chí Minh; trường Đại học Công nghiệp Việt-Hung.

ETHICAL EDUCATION FOR THE YOUNG GENERATION ACCORDING TO HO CHI MINH'S IDEOLOGY AT THE VIETNAM-HUNG INDUSTRIAL UNIVERSITY

Pham Thi Thanh Huong
Faculty of Political Theory, Viet-Hung Industrial University

Abstract: The article affirms that educating the young generation to study and follow Ho Chi Minh's ethical standards is a strategic task of the Vietnam-Hung Industrial University. This not only contributes to training high-quality human resources, but also builds a young generation with enough virtue and talent to meet the requirements of the cause of building and defending the Fatherland.

Keywords: Ethical education; young generation; Ho Chi Minh's ideology; Vietnam-Hung Industrial University.

Nhận bài: 15/02/2025

Phản biện: 16/03/2025

Duyệt đăng: 21/03/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế sâu rộng, việc giáo dục đạo đức cho thế hệ trẻ trở nên vô cùng quan trọng, đặc biệt là tại các trường đại học - nơi ươm mầm những tài năng tương lai của đất nước. Tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức là một kho tàng giá trị, là kim chỉ nam cho việc xây dựng nhân cách và đạo đức cho sinh viên, đặc biệt tại trường Đại học Công nghiệp Việt-Hung - một cơ sở đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho ngành công nghiệp Việt Nam.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức

Trung với nước, hiếu với dân, là phẩm chất đạo đức bao trùm, chi phối các phẩm chất khác trong tư tưởng Hồ Chí Minh. Kế thừa và phát triển chủ nghĩa yêu nước truyền thống, Người đã cách mạng hóa khái niệm “trung, hiếu” phong kiến, thay “trung với vua, hiếu với cha mẹ” bằng “trung với nước, hiếu với dân”. Đây là sự đảo lộn trong quan niệm đạo đức truyền thống, khi Người gạt bỏ lòng trung thành tuyệt đối với chế độ phong kiến, đề cao trách nhiệm của cá nhân với cộng đồng, xã hội. “Trung với nước” thể hiện mối quan hệ giữa cá nhân với sự nghiệp dựng nước, giữ nước, khi nước là nước của dân, dân là chủ nhân của nước. Hồ Chí Minh đã viết: “Đạo đức cũ như người đầu ngược xuống đất chân chống lên trời. Đạo đức mới như người hai chân đứng vững được dưới đất, đầu ngừng lên trời”. “Hiếu với dân” đòi

hỏi sự hòa mình với quần chúng, tin tưởng, lắng nghe và hành động vì lợi ích của dân. Đảng, cán bộ, đảng viên phải là “đây tớ trung thành của nhân dân”, lấy dân làm gốc, thực hiện dân chủ, gần dân, thân dân. Chỉ khi đó, người cách mạng mới được dân tin yêu, cách mạng mới thành công.

Cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, là những phẩm chất đạo đức quan trọng, được Hồ Chí Minh kế thừa, phát triển và đặt ra yêu cầu mới. Người nhấn mạnh rằng, những phẩm chất này là nền tảng của đời sống mới, thước đo văn minh, tiến bộ của dân tộc, và đặc biệt cần thiết đối với cán bộ, đảng viên. Hồ Chí Minh không chỉ giải thích nghĩa của cần, kiệm, liêm, chính mà Người còn nêu lên mối quan hệ giữa bốn phẩm chất đó: “Cần, Kiệm, Liêm, là gốc rễ của Chính. Nhưng một cây cần có gốc rễ, lại cần có ngành, lá, hoa, quả mới là hoàn toàn. Một người phải Cần, Kiệm, Liêm, nhưng còn phải Chính mới là người hoàn toàn” “Cần, kiệm, liêm, chính” là gốc rễ của “chính”, là “nền tảng của đời sống mới”, là “đặc điểm của xã hội hưng thịnh”. Người cán bộ, đảng viên có chức quyền càng phải giữ gìn những phẩm chất này, nếu không sẽ trở thành “sâu mọt của dân”.

Chí công, vô tư, là “lòng mình chỉ biết vì Đảng, vì Tổ quốc, vì đồng bào”, là “kiên quyết quét sạch chủ nghĩa cá nhân”. Hồ Chí Minh chỉ rõ, chủ nghĩa cá nhân là “kẻ địch” nguy hiểm, đẻ ra nhiều thứ bệnh, cản trở sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã

hội. Tuy nhiên, cần phân biệt rõ giữa chủ nghĩa cá nhân và lợi ích cá nhân chính đáng. Người khẳng định, “đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân không phải là giày xéo lên lợi ích cá nhân”. “Chí công, vô tư” là phẩm chất đạo đức cần được giữ gìn và phát huy, để dân tộc, Đảng và mỗi con người luôn được yêu mến, ca ngợi.

Thương yêu con người, sống có tình nghĩa, Hồ Chí Minh phân biệt rõ ràng giữa “Thiện” và “Ác”, “Chính” và “Tà”, khẳng định tình yêu thương con người là phẩm chất đạo đức cốt lõi. Tình yêu ấy không trừu tượng, mà xuất phát từ lòng trắc ẩn đối với những người cùng khổ, bị áp bức. Người thức tỉnh lương tâm, khơi dậy phần tốt đẹp trong mỗi con người, tạo điều kiện để họ vươn lên. Tình yêu thương ấy vượt qua biên giới quốc gia, mang tính nhân loại sâu sắc, thể hiện tinh thần quốc tế trong sáng. Hồ Chí Minh là tấm gương sáng về tinh thần phục vụ Tổ quốc, cách mạng và nhân dân, thể hiện phẩm chất “giàu sang không quyến rũ, nghèo khó không chuyển lay, uy vũ không khuất phục”. Người cộng sản phải kiên định đấu tranh vì lợi ích của quần chúng nhân dân.

Tinh thần quốc tế trong sáng của Hồ Chí Minh là một trong những di sản tư tưởng quý báu của Người, thể hiện sâu sắc lòng yêu chuộng hòa bình, tinh thần đoàn kết và sự ủng hộ đối với phong trào giải phóng dân tộc trên toàn thế giới. Người luôn đề cao tinh thần đoàn kết quốc tế, coi đó là sức mạnh to lớn để đấu tranh chống lại áp bức, bất công. Tinh thần quốc tế của Hồ Chí Minh không chỉ thể hiện qua các hoạt động ngoại giao, mà còn được thể hiện qua những hành động cụ thể, thiết thực, như việc ủng hộ các phong trào giải phóng dân tộc, giúp đỡ các nước bạn bè trong cuộc đấu tranh giành độc lập và xây dựng đất nước. Tinh thần quốc tế trong sáng của Hồ Chí Minh là một chuẩn mực đạo đức, một bài học quý giá cho chúng ta trong thời đại ngày nay, khi mà thế giới đang phải đối mặt với nhiều thách thức to lớn.

Để thực hiện các chuẩn mực đạo đức Hồ Chí Minh luôn sử dụng các phương pháp giáo dục đạo đức như:

Nêu gương, Bác Hồ luôn chú trọng việc nêu gương người tốt, việc tốt, lấy đó làm bài học cho mọi người. “Nói đi đôi với làm” là nguyên tắc đạo đức cốt lõi của người cách mạng, phân biệt với đạo đức của giai cấp bóc lột. Hồ Chí Minh nhấn mạnh giá trị của việc nêu gương, bởi “một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền”. Người dạy rằng, muốn hướng

dẫn nhân dân, bản thân phải làm mực thước, “đảng viên đi trước”, “làng nước theo sau”. Đạo làm gương phải được quán triệt trong mọi lĩnh vực, từ Đảng, Nhà nước đến gia đình, xã hội. Chính sự gương mẫu, lời nói đi đôi với việc làm của Hồ Chí Minh đã thu hút, dẫn dắt cả dân tộc.

Tự tu dưỡng, rèn luyện, mỗi người phải tự giác rèn luyện, tu dưỡng đạo đức hàng ngày. Đạo đức cách mạng không tự nhiên mà có, cần rèn luyện bền bỉ như mài ngọc, luyện vàng. Người viết: “Tư tưởng cộng sản với tư tưởng cá nhân ví như lúa với cỏ dại. Lúa phải chăm bón rất khó nhọc thì mới tốt được. Còn cỏ dại không cần chăm sóc cũng mọc lu bù. Tư tưởng cộng sản phải rèn luyện gian khổ mới có được. Còn tư tưởng cá nhân thì cũng như cỏ dại, sinh sôi, nảy nở rất dễ”. Phải tự giác, tự nguyện tu dưỡng, dựa vào lương tâm và dư luận. Người cách mạng cần sửa chữa sai lầm, tu dưỡng mọi lúc, mọi nơi.

Kết hợp giữa “xây” và “chống”, xây dựng những giá trị đạo đức tốt đẹp, đồng thời đấu tranh chống lại những biểu hiện tiêu cực, suy thoái đạo đức. Hồ Chí Minh chỉ rõ ba kẻ địch: chủ nghĩa tư bản, thói quen lạc hậu và chủ nghĩa cá nhân. Từ đó Người kết luận: “Đạo đức cách mạng là vô luận trong hoàn cảnh nào, cũng phải quyết tâm đấu tranh, chống mọi kẻ địch, luôn luôn cảnh giác, sẵn sàng chiến đấu, quyết không chịu khuất phục, không chịu cúi đầu”. Phải “đánh thắng lòng tà là kẻ thù trong mình”, phê phán cái xấu, xây dựng cái tốt. Chống là để xây, lấy gương người tốt để giáo dục. Quan điểm của Người về xây dựng đạo đức mới, chống phi đạo đức vẫn còn giá trị thời sự.

2.2. Giáo dục đạo đức cho thế hệ trẻ theo tư tưởng Hồ Chí Minh tại trường Đại học Công nghiệp Việt-Hung

Lối sống văn minh, lành mạnh được xây dựng thông qua việc giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống và hiện đại. Thế hệ trẻ được rèn luyện kỹ năng sống, thích ứng với môi trường làm việc và cuộc sống. Ý thức chấp hành pháp luật và thực hiện nghĩa vụ công dân được đề cao, góp phần xây dựng và bảo vệ đất nước. Để tiếp tục nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức cho thế hệ trẻ theo tư tưởng Hồ Chí Minh tại trường Đại học Công nghiệp Việt-Hung hiện nay theo chúng tôi cần thực hiện tốt một số giải pháp cơ bản sau:

Một là, giáo dục thế hệ trẻ ở Trường Đại học Công nghiệp Việt-Hung học tập và làm theo những chuẩn mực đạo đức Hồ Chí Minh

Giáo dục thế hệ trẻ tại Trường Đại học Công nghiệp Việt-Hung học tập và làm theo những chuẩn mực đạo đức Hồ Chí Minh là một nhiệm vụ quan trọng, góp phần đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Để thực hiện tốt nhiệm vụ này, cần có những giải pháp đồng bộ và hiệu quả. Trước hết, cần tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho sinh viên thông qua các môn học, hoạt động ngoại khóa, các phong trào thi đua. Thứ hai, cần phát huy vai trò của gia đình, nhà trường và xã hội trong việc giáo dục đạo đức cho sinh viên. Gia đình là cái nôi đầu tiên, nhà trường là môi trường giáo dục toàn diện, xã hội là nơi rèn luyện và trưởng thành. Thứ ba, cần xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, tạo điều kiện cho sinh viên tham gia các hoạt động xã hội, tình nguyện, các phong trào thi đua yêu nước. Việc này giúp sinh viên rèn luyện kỹ năng sống, phát huy tinh thần đoàn kết, tương thân tương ái, và ý thức trách nhiệm với cộng đồng. Thứ tư, cần tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trên các phương tiện thông tin đại chúng, mạng xã hội. Cuối cùng, cần nêu gương người tốt, việc tốt, phê phán những hành vi sai trái.

Hai là, xây dựng môi trường lành mạnh, đấu tranh chống các biểu hiện tiêu cực và tệ nạn xã hội trong nhà trường

Xây dựng môi trường lành mạnh, đấu tranh chống các biểu hiện tiêu cực và tệ nạn xã hội trong nhà trường là nhiệm vụ then chốt để đảm bảo sự phát triển toàn diện của thế hệ trẻ. Trường Đại học Công nghiệp Việt-Hung cần tạo ra một môi trường giáo dục an toàn, thân thiện, nơi sinh viên có thể phát triển cả về trí tuệ và nhân cách. Để đạt được mục tiêu này, cần tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên, giúp các em nhận thức rõ ràng về những giá trị tốt đẹp và tác hại của các tệ nạn xã hội. Đồng thời, cần xây dựng các quy định, nội quy chặt chẽ, xử lý nghiêm minh các hành vi vi phạm, tạo tính răn đe. Bên cạnh đó, cần đẩy mạnh các hoạt động văn hóa, thể thao, các câu lạc bộ, đội, nhóm sinh viên, tạo sân chơi lành

mạnh, bổ ích cho sinh viên. Phát huy vai trò của các tổ chức đoàn thể, các phòng tư vấn tâm lý, hỗ trợ sinh viên, giúp các em giải quyết các vấn đề khó khăn trong học tập và cuộc sống. Cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong việc giáo dục, quản lý sinh viên.

Ba là, nâng cao vai trò của Đoàn thanh niên, Hội sinh viên trong công tác giáo dục đạo đức cho sinh viên

Nâng cao vai trò của Đoàn Thanh niên và Hội Sinh viên trong công tác giáo dục đạo đức cho sinh viên là một trong những giải pháp quan trọng để xây dựng thế hệ trẻ có lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn minh. Đoàn Thanh niên và Hội Sinh viên là những tổ chức gần gũi nhất với sinh viên, có khả năng nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của sinh viên, từ đó đề ra những biện pháp giáo dục phù hợp. Để nâng cao vai trò của Đoàn Thanh niên và Hội Sinh viên, cần tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho cán bộ đoàn, hội, giúp họ nâng cao nhận thức về vai trò, trách nhiệm của mình trong công tác giáo dục đạo đức cho sinh viên. Đồng thời, cần tạo điều kiện để cán bộ đoàn, hội được tham gia các khóa đào tạo, bồi dưỡng về kỹ năng tổ chức hoạt động, kỹ năng tư vấn, hỗ trợ sinh viên. Đoàn Thanh niên và Hội Sinh viên cần đa dạng hóa các hình thức giáo dục đạo đức cho sinh viên, từ các hoạt động truyền thống như tổ chức các buổi nói chuyện, hội thảo, đến các hoạt động sáng tạo, hấp dẫn như tổ chức các cuộc thi tìm hiểu về tư tưởng, đạo đức Hồ Chí Minh, các hoạt động tình nguyện, các câu lạc bộ, đội, nhóm sinh hoạt theo sở thích. Cần phát huy vai trò của sinh viên trong việc tự giáo dục, tự rèn luyện đạo đức.

III. KẾT LUẬN

Giáo dục đạo đức cho thế hệ trẻ theo tư tưởng Hồ Chí Minh là nhiệm vụ quan trọng, góp phần xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu phát triển của đất nước. Trường Đại học Công nghiệp Việt-Hung cần tiếp tục đẩy mạnh công tác này, tạo môi trường thuận lợi để sinh viên rèn luyện, trưởng thành, trở thành những công dân có ích cho xã hội./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hồ Chí Minh toàn tập, Tập 6, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, H.2011, tr.320-321.
2. Hồ Chí Minh toàn tập, Tập 5, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật H.2011, tr.643.
3. Hồ Chí Minh toàn tập, Tập 1, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật H.2011, tr.263.
4. Hồ Chí Minh toàn tập, Tập 9, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật H.2011, tr.448.
5. Hồ Chí Minh toàn tập, Tập 9, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật H.2011, tr.287.
6. Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Tập I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật H. 2021, tr. 34.